

LIVHUSAREN

KUNGL LIVREGEMENTETS HUSARER

och

LIVHUSARERNAS KAMRATFÖRENING

LIVHUSAREN

SEKUNDCHEFEN HAR ORDET

En årgång livhusarer rycker ut efter att ha genomfört sin grundutbildning.

Jag hoppas att Ni under året fått pröva på hur mycket Ni egentligen orkar med fysiskt och psykiskt, om det behövs. Man orkar mer än man anar.

Jag hoppas att Ni också nu vet vad laganda och kamratskap betyder och hur svåra situationer kan klaras av, om lagandan är som den skall.

Tillsammans orkar man mest, då var och en besjålas av viljan att verka och slåss en för alla, alla för en.

Ni skall nu krigsplaceras i våra spaningsskvadroner och militärpolis kompanier. Där gäller det att hålla måttet. Jag tror att Ni gör det.

I kamratföreningarna finner Ni gemenskap med livhusarer som gått före Er. Tidningen Livhusaren ger Er glimtar, som förenar oss alla.

En ny årgång livhusarer rycker också in. Jag hälsar Er välkomna till vår kasern och till ett annorlunda år med påfrestningar och gott kamratskap. Resultatet av detta år beror i hög grad på Er egen insats.

Vi behöver soldater som kan gå i täten och inte vill gå i kön.

Quarsten

Livregementet till häst 1679—1699

"Generalmönstring" under mitten av 1800-talet. Org. av J. Arsenius på officersmässen.

Vintern 1679 rekryterade Bielke c:a 500—600 man till Lifregementet för att fylla uppkomna vakanser. Då statskassan var hårt ansträngd var han tvungen att till stor del själv tillskjuta erforderliga medel.

I mitten på maj var regementet åter samlat i Haland. Det räknade då närmare 1.800 man och var organiserat på 17 kompanier. Några strider invecklades det dock ej i, ty fredsförhandlingar pågick med danskarna. I slutet på september slöts äntligen freden och regementet kunde, efter att sedan 1599 ha varit på fältfot äntligen marschera till hemorten.

Livregementet vars organisation under kriget vuxit avsevärt, skulle efter hemkomsten reduceras till 12 kompanier och få sitt rekryteringsområde minskat. Bielke, som så djupt engagerat sig i sitt förbands alla bekymmer och personligen värvat så många av de anställda, önskade nu själv få genomföra den av konungen bestämda omorganisationen. Denne tillät honom dock inte att göra detta, emedan han ansåg sig ha större nytta av Bielke på andra områden.

Som ny chef utnämndes därför Henric Naschert. Hans chefskap blev dock kort. Han dog redan påföljande år, i mars 1680. Som efterträdare utsågs överste Ramsvärd från Blekinge rytteriregemente.

Avsikten med den nya organisationen var att regementet snabbare skulle kunna ställas på krigsfot och lättare samlas för övningar. Rekryteringsområdena i Dalmland och Värmland utgick därför och en koncentring skedde till mellansverige. Efter den genomförda omorganisationen uppställde Lifregementet följande kompanier: Lifkompaniet (från Uppland och

Stockholm), Överstelöjtnantens (från Västmanland), Majorens (från Uppland), Roslags, Norra Upplands, Östra Västmanlands, Södermanlands, Kungsörs, Fellingbro (från Nerike) Östra Nerikes, Örebro samt Vadsbo (från norra Skaraborg).

Verksamheten de följande åren präglades framför allt av det yngre indelningsverkets genomförande. Förutom den nämnda organisationsförändringen blev det en allmän och noggrann översyn av officersboställen och manskapets torp. Anvisningar utfärdades om storlek, räntor, naturaförmåner, utrustning och mycket annat. Hästar inköptes om möjligt inom resp kompanis landskap. Men även från Skåne och Pommern skedde remontering för Lifregementets räkning.

Carl XI ägnade sig personligen med stort intresse åt att bestämma även detaljer i ryttarnas och hästarnas utrustning. Noggranna listor på vad som skulle medföras uppgjordes. Så t e bestämde han att varje "kamratskap" (tältlag om fem man) skulle medföra en sax för att "putsa hästarna, när så behövdes". För att dölja det förhållandet att sadlarna och "pistol-kapporna" voro olika, bestämde konungen 1695 att schabrak skulle införas och läggas över sadlarna. Han anbefallde också att officerarnas uniformer skulle vara likartade till färg och utseende. Individuella utsvävningar i dessa eller andra hänseenden tillät han inte.

Konungen förrättade ofta själv mönstringar för att kontrollera nyanskaffade persedlar. Så t e underkände han vid ett tillfälle nyanskaffade kappor och beordrade i ett brev till överste Ramsvärd att de skulle återlämnas: "Vi hava icke utan stort missnöje sett, huru

såsom ryttarna under Vårt Lifregemente äro med allt för släta och elaka kappor försedda vordne emot de penningar, som deras uppköpande äro utgivna, och hade Vi allt därför orsak sådan eder vårdslöshet med onåd att förmärka, men som Vi med den kondition, att I skolen skaffa andra och svarsgoda kappor igen, hafve velat i nåder härutinnan för denna gång med eder öfverse, ty befaller Vi eder nådeligen, att I till 1 maj nästkommande ändtligen anskaffa andra kappor, som kunna göra fullt emot de 42 daler, som därför äro uppburna. I vidrigt fall läre Vi söka hos eder allt skadestånd och låte försummelsen komma under lagligt skärskådande och utslag". Hur Ramsvärd klarade upp affären med kapporna framgår inte av handlingarna, men att det inte var nådigt att vara regementschef under Carl XI:s tid, är tydligt.

Var konungen noga med att endast prima utrustning anskaffades, så var han också noga med att den inte användes i tid och otid. Han bestämde att nya gevär och munderingar ej fick användas på kompanimöten eller samlingar, utan endast vid regementsmöten och generalmönstringar. Rustningshästen skulle dock alltid medfölja till möten, "på det den måtte vänjas vid skott och exercerande".

Beväpningen under denna tid utgjordes av en värja, en karbin och två pistoler. Som skydd bar alla ett bröstharnesk, som skulle tåla en muskötökula. Officerarna skulle dessutom ha ett ryggstycke, som skulle tåla en pistolkula.

Det nya stridssätt, som Bielke införde i slaget vid Halmstad, reglementerades nu och ersatte den gamla karakollen. Denna hade inneburit att led efter led red fram och avlossade ett pistolskott, för att sedan sätta sig i det bakersta ledet.

I slaget vid Lund hade det visat sig, att kompanier som stred efter den gamla modellen led stora förluster på grund av fiendens förbättrade eldvapen. Förband som stred "à la française", d v s anföll i galopp med värjan i hand, och gav sig in i handgemäng med fienden klarade sig bättre. Carl XI:s och Carl XII:s reglementariska föreskrifter för exercisen visar dock att karakollen ännu fanns kvar, åtminstone under fredsövningar.

Vad övningar beträffar, så utgav Kungl Maj:t 1680 en nådig förordning och resolution om militiens exercerade: "Hvar och en överste måste åtminstone en gång i månaden låta hålla kompanimöten och sedan, en gång om året vid den 20 eller sist i augusti månad draga hela regementet tillsammans på en slät och tjärlig plats vid någon skog eller kronans jägarbacke, hvarest regementet kampera kan åtminstone i 14 dagars tid och dessemellan allt stadigt lära och undervisa dem så med kamperande och vakthållande som alla andra stycken, hvilka nödiga äro i fält och emot fienden, efter som och Kungl. Maj:t vill låta bestå årligen pulver till åtta skott skarpt och sexton blinda skott, skolande ock så officerare som gemene sig förse med 14 dagars kost".

Ammunitionstilldelningen var, som synes, inte lika riklig som vid våra dagars övningar och kosthållet ganska mycket enklare.

Det visade sig dock att det var svårt att hålla dessa

månatliga övningar, och detta tycks snart ha ändrats till tre eller fyra kompanimöten om året. Längden torde ha varit tre dygn. Till regementsmötena, vars längd förkortades till 10 dagar, drogs två till fyra kompanier ihop. Det förekom även att endast ett kompani deltog.

Förutom kompaniövningar och regementsmöten förekom generalmönstringar, — den tidens inspektioner.

Dessa tillgick så att varje ryttare red fram till mönsterbordet. Där besiktigades såväl ryttare som häst och mundering. Kassation eller godkännande verkställdes. Omedelbart därefter red ryttaren till skjutplatsen, där en löjtnant tillsåg ordning och säkerhet. Det prov ryttaren fick genomgå bestod i att han till häst med pistol fick avge eld på 25 stegs avstånd mot en på fot stående rund tavla med prick mitt i mitten. De som träffade pricken fingo "njuta den nåd, Kungl Maj:t behagar låta dem förnimma".

Lägartjänsten och lägrets bevakande med vakter, runder och patruller, skulle utföras fullständigt såsom i fält. Även i dessa hänseenden utgavs reglementen med noggranna anvisningar: "Vid Kungl Maj:ts Lifregemente måste det tagas i akt, om där äro ryttare av andra kavalleriregementen, som mönstras med Lifregementet, då tager Lifregementet vakten hos Kungl Maj:t, Kungl råden och fältmarskalken och de andra hos generalerna. Mönstras kavalleri och infanteri på samma tid och ställe av konungen, bekommer ingen annan än Kungl. Maj:t vakt af kavalleriet, men övriga av infanteriet". På rangordningen hölls det, som synes, styvt.

I omkring 20 år d v s till och med 1699 fick Lifregementet under fredliga förhållanden syssla med organisation, utrustning, utbildning, övningar och inspektioner. När "Det stora nordiska kriget" påföljande år 1700 började var regementet väl förberett.

"Våra bästa motormän"

829 Johansson

823 Unander

Bland årets åldersklass belönas i år två vpl bilförare på 3. skv. 829 Johansson och 823 Unander har framfört sina jeepar på ett lugnt och säkert sätt. De har dessutom snabbt, villigt och skickligt utfört diverse kvalificerade fordonsreparationer på spaningskvadrons fordon och därmed avlastat vår hårt arbetande ordinarie reparationspersonal en mängd arbeten.

Hkp Mi-4 1 + 4 pers

Strategisk och taktisk luftrörlighet i utlandsarmén

Den 15—20 mars genomfördes en manöver i Syd-Korea med ett märkligt flygtransportinslag. För första gången utfördes en interkontinental strategisk flygtransport med direkt anflygning till och fallskärmsfällning över operationsområdet. En bataljon ur 82. luftlandsättningsdivisionen 700 man med tung utrustning ordnad för fallskärmsfällning — luftlandsattes efter att på 33 timmar ha flugit 1.400 mil. Ytterligare en bataljon ur divisionen flögs över från USA tillsammans med 2.500 man annan trupp, men den andra luftlandsättningsbataljonen fick två dygns förberedelse på koreansk mark före fallskärmslandsättning i operationsområdet. Allt underhåll för deltagande trupp — 7.000 man — ombesörjdes luftledes under den 5 dygn långa manövern.

Den taktiska luftrörligheten inom US Army har ökat kraftigt under Vietnam-kriget. En betydande produkt av denna utveckling är den specialdivision, som organiserats under 60-talet och varit insatt i Vietnam de senaste åren. Denna division — 1. Cavalry Division (airmobile) — vars personalstyrka uppgår till drygt 15.000 man, har ca 430 organisatoriskt ingående helikoptrar. 50 av dessa är tunga transporthelikoptrar — Chinook. Huvuddelen av de lättare transporthelikoptrarna utgörs av Iroquois.

Utöver nämnda specialdivision har US Army även en "konventionell" luftlandsättningsdivision i Vietnam — den legendariska 101. Airborne Division, vars stridande delar kan fallskärmslandsättas. Omgruppering av denna division kräver 620 flygplanlaster med C 130 Hercules.

För taktiska lufttransporter inom en amerikansk armédivision ingår en arméflygbataljon, vars 30 helikoptrar av typ Iroquois kan lyfta upp till ett skyttekompani i en omgång.

I de franska och västtyska armédivisionerna är den taktiska lufttransportkapaciteten ungefär som i en amerikansk division, dvs ett komp i en omgång. Fransmännen har f n den för oss välkända Alouette och tyskarna har Iroquois. Det brittiska arméflyget

Helikopterbeväpning

Helikopterbeväpning kan ha flera syften:

- 1) skapa attackhelikoptrar för direktunderstöd av markoperationer,
- 2) skapa eskorthelikoptrar för flygtransportföretag,
- 3) skapa egenskydd för den enstaka helikoptern.

Utvecklingen har som regel följt den omvända ordningen. Vietnamkriget har visat betydelsen av beväpnade eskorthelikoptrar, om man fullt vill utnyttja den taktiska luftrörligheten. I avvaktan på den kommande exklusiva attack/eskort-helikoptern Cheyenne har man i USA modifierat en helikopter i UH-1 serien — Cobra. Den är användbar för ett flertal vapenalternativ och har i Vietnam visat sig synnerligen effektiv.

En ökning av de tunga transporthelikoptrarnas last- och lyftförmåga eftersträvas. US Army's f n kraftigaste helikopter (Chinook) lastar 9.000 kg respektive lyfter 20 ton. I det s k Heavy Lift Helicopter-programmet talas det om krav på 30 tons lyftförmåga och önskemål om upp till 50 ton (bl a för den nya stridsvagnen, Main Battle Tank — MBT 70).

Operationer med helikopterburen trupp från hangarfartyg har utförts i Vietnam.

Den nybyggda sovjetiska helikopter-fartygen, som uppträtt i Medelhavsområdet, är ett annat exempel i den sistnämnda utvecklingen.

Kn Lindfors Ast/Und

Livhusarer

VÄLKOMNA TILL HERRFRISERINGEN
VASAGATAN 4 B
(f. d. Bror Pettersson)

Även tidsbeställning   Telefon 119 21

Utbildning i yrket med internationell bakgrund

DIETER SCHOENHERR
Innehavare

är f n icke avpassat för trupptransporter. De i division och brigader ingående helikoptrarna är avsedda för sambands- och spaningsflyg o d.

Sovjetarméns taktiska luftrörlighet kan belysas med exempel från de senaste större manövrarna, då man inom division transporterat upp till bataljon i en omgång (motoriserad skyttebataljon — med fordon). Helikoptrarna, som tilldelas division i varje särskilt fall, utgörs av Mi-4 för trupptransport och dennas storebror Mi-6 för transport av fordonen och övrig tyngre materiel.

MIN SPANINGSPLUTON

— DESS UTBILDNING OCH FOSTRAN

Av rustmästare Sven "Ping" Peterson välkänd för många årgångar livhusarer

Spaningsplutonen ingår i spaningssskvadronen. Spaningssskvadronen är ett fjärrspaningsförband. Den används för snabb spaning över stora ytor i vägrik terräng.

Spaningsplutonen skall kunna:

- utföra snabb spaning längs väg för att ta kännning med en genombrytande eller luftlandsatt fiende,
- spana inom ett område av högst 25 km². Inom detta område skall spaningsplutonen även kunna lösa vissa stridsuppgifter i form av överfall och eldöverfall.

Kraven är stora på befäl såväl som på soldater.

Mina krav på soldaten, när han rycker in till K 3, är

- God psykisk balans
- God fysik
- Självständig och målmedveten

Vi har ingen nytta av soldater som bara vill "gå i kön". Initiativkraft, ansvarskänsla och seghet är egenskaper hos var och en vilka "bär" plutonen, när det tar emot.

En spaningsssoldat behöver bli allroundkunnig. Han får t ex lära sig att köra bil, måste kunna hantera ksp, grg, ra m m.

När soldaten *rycker in*, skall han bli väl omhändertagen, så fort han passerat kaserngrinden. Han skall snarast få kontakt med sitt blivande plutonsbefäl. De skall lära känna varandra så fort som möjligt. Plutonsbefälet skall hjälpa soldaten att få ut sin utrustning och snabbt lära honom att använda den på rätt sätt. Han anvisas plats och skall lära sig ordningsbestämmelser, t e lokalkännedom inom skvadronen, klädesbestämmelser, dagordning m m. Framförallt skall soldaten få reda på sina skyldigheter och rättigheter. Han skall inte behöva känna sig osäker i sin nya miljö. Han skall få en god orientering om K 3 och sin kommande utbildning samt om den ofrånkomliga skillnaden mellan militär utbildning för att klara strid och civilt yrkesarbete eller skolan, som han kommer ifrån.

Den grundläggande utbildning under de två första månaderna är: Inre tjänst, exercis, fysisk träning, terrängtjänst, vapentjänst, soldatundervisning, personaltjänst m m.

Exercisen skall bedrivas så att soldaten förstår betydelsen av denna. Exempelvis, hur viktigt det är att lära sig hålla luckor och avstånd, att reagera blixtsnabbt och att alla känner sig tillhöra en viss enhet — en spaningspluton. Under exercisen göres korta av-

brott för soldatundervisning och frågor. Detta för att instruktör och soldater skall få avkoppling. Exercisen skall ledas så att soldaten tycker att det är *roligt* att kunna utföra rörelser med precision, samtidighet och snabbhet. När det går bra, blir det roligt också.

Den fysiska träningen skall genomföras regelbundet och med minst fyra pass i veckan. Starta *försiktigt* och variera.

Vid *terrängtjänsten* skall man utgå ifrån att soldaten en gång i tiden har ålat, krupit och "lekt indianer och vita". Därför får man inte lägga ner för lång tid på det formella, utan så fort som möjligt blanda in, tillämpade moment så att soldaten tvingas att tänka, fatta egna beslut och handla.

Vapentjänsten (skol- och fältskjutning) bedrivs så att soldaten "nästan i sömnen" kan vapnets prestanda, användning och hantering. Detta krav är lätt att få honom att förstå. För att öka intresse, skjutförmåga och noggrannhet kan tävlingar läggas in i slutet av en del skjutpass — gärna som insatsskjutningar. Då skall man kunna ställa upp själv.

Soldatundervisning, försvarsupplysning och personaltjänst ges till soldaten under korta pass, om förbandets organisation och personligt uppträdande, såväl i som utom tjänsten, krigsmakten i samhället och mycket mera.

Under ovanstående tid skall allt präglas av noggrannhet (ej kitslighet). Chefen skall ej vara bunden av timantal, utan ha möjlighet att driva igenom det han har föresatt sig. Skapa kontakt, lyssna och svara på frågor. Ge besked.

När de första två månaderna är gångna skall soldaten kunna finna sig väl tillrätta i det militära och tycka att det är skojigt. Nu är det dags att börja med mer avancerad utbildning. Utbildning i specialtjänst såsom pv-, ksp-, grg-, motor-, ra-, sjvtjänst m m ges under en tid av ungefär 1 1/2 — 2 månader. Den tjänsten bedrivs som drillövningar, så att soldaten blir förtrogen med den befattning han senare får i krigsorganisationen. Där krävs att befälet lägger upp realistiska övningar, så att soldaten förstår när han och hans specialgrejor användes och hur dessa fyller sin funktion vid rätt tillfälle. Han skall förstå sin egen betydelse. Alla prov på fältidrottsmärket klaras av under denna tid, så att soldater som förtjänat ett märke får detta i god tid och kan bära det. Under denna tid är konsekventa "veckans prov" viktiga.

Därefter börjar förbandsutbildning i *spaningspluton*. Denna period är kanske den viktigaste. Då går den fältutrustade spaningsplutonen ut på övningar under 1 — 2 dygn, då soldaterna uppträder och övas i sina befattningar. Därvid gäller att plutonsbefälet planlägger övningarna, så att soldaternas specialut-

bildning kommer in i bilden på ett realistiskt sätt. Övningarna i spaningspluton bedrivs så att den psykiska och fysiska uthålligheten sätts på prov.

Dessa korta förbandsövningar bör i regel avslutas med något stridsmoment. Detta ger liksom en injektion åt våra spaningspluton. Förbandsövningar i spaningspluton skall främst lära soldaten att klara sig själv under fältmässiga förhållanden och ändå ingå i en fungerande enhet. Träna in vissa saker som sedan längre fram skall vara självklara för soldaten t.ex. matlagning, beredskapsgrader, poster av olika slag, klädbyte m.m. Träna in exempelvis eldöverfall mot förläggning enligt stående order, helst så väl att jag bara behöver säga exempelvis "Eldöverfall mot förläggning", så skall varje man veta sin uppgift. Givetvis måste detta föregås av orientering, helst på terrängmodell.

Under denna tidsperiod gör plutonen prov av olika slag — uthållighetsprov m.m.

Nästa skede är förbandsutbildning i *skvadron*. Då läggs det in korta pass av exercis och inre tjänst, veckans prov m.m. för att upprätthålla god disciplin och ordning. Den som glömmer bort detta tappar något väsentligt.

För att spaningsplutonen skall bli *bra* krävs att befälet hela tiden bibehåller god kontakt med soldaterna och att dessa "möter". Det gäller att man tillvaratar soldatens intressen och lyssna på hans problem. Då och då riktar man in plutonens ögon på sidoplutonerna och liksom klarar ut att "nu skall vi vara bäst".

Vidare krävs:

att man före varje övning klarar ut vad som skall övas och varför,

att man inte låser sig själv för mycket vid reglementet, utan låter fantasin spela.

att man någon gång då och då har en "kvirrstund", så att soldaterna också får säga sin mening,

att man inte binder sig för mycket vid utbildningskatalogen utan kan läsa mellan raderna,

att man ofta förslår skvadronschefen permission till soldater som är välförtjänta av sådan.

Plutonchefen bör i större utsträckning få avgöra om en soldat är berättigad till permission eller inte. Plutonen får inte vara för mycket på lektionssalar utan ute i friska luften, där vi ju dock skall verka. Plutonchefen måste liksom för sig själv ha klarat ut vad man skall hinna utföra och träna in under en viss period. Han skall själv ha sin spaningspluton så ofta som möjligt.

Spaningsplutonen bör hållas som en enhet från början till slut. Försök att avvärja befälsbyten.

Uppträd som en människa (inga konstigheter, var naturlig, "tala samma språk").

Jag vill också vara ostörd i mitt arbete och inte avbrytas av genomgångar och föredrag mitt i ett pass. Förmiddagen eller eftermiddagen är då *helt* förstörd.

Förutsättningarna för att spaningsplutonen skall bli en "Elitpluton" är att befäl på plutonen

- kan jobbet,
- tar ansvar,
- är rättvisa,
- vårdar sig om och håller på sin trupp,
- är föredömen — föregångsmän.

Detta smittar av sig på truppen. Man inger respekt och förtroende.

DISCIPLIN — ORDNING — REDA — OMTANKE ger *BRA SOLDATER* vilka tillsammans kan bli *EN BRA SPANINGSPLUTON*.

En spaningsgrupp på väg mot nya uppgifter.

Fjällmarsch med ryttarskvadronen 1944

(ur en basses synvinkel)

Forts från föregående nr.

Fanjunkare Petrus Kastenman berättar här vidare om sina upplevelser under en fjällmarsch med ryttarskvadron för tjugofem år sedan. Skvadronschef är ryttmästare Magnus af Petersén. Skvadronens uppgift är att parallellförfölja fienden över Härjedalsfjällen och göra överfall. Långa, hårda marscher över fjällen i pinande snöstorm tär hårt på män och hästar. Någon sömn är det knappt tal om. Vi ställer, med författarens hjälp, in oss i ledet och upplever krigarlivet

Framåt! Hästen satte igång med ett ryck. Tolklinan sträcktes obönhörligt, mina tröga skidor hakade upp sig i en färsk hög som hästen lagt som ett försåt i mörkret. Stapplande på stavarna återvann jag balansen och så bar det iväg. Jag sneglade åt "Petters" håll till, till höger om mig i mörkret. Det kopparbruna krullet i nacken var en enda iskaka. Han såg bara rakt ut och höll ett stadigt tag i tolklinan. Hans skidor, gula till färgen, med en spricka tvärs igenom hela bakändan var slitna och skeva. Tolkryttaren manade på sin dödströtta häst, termometern var omkring noll, snön föll blöt och olustig. Föret var uruselt.

Jag kämpade med sömnen och tröttheten, slet som ett djur med gråten i halsen. Han där till höger var han manne av järn, fanns inte trötthet med i hans okomplicerade jag. Om jag hade fått en million hade jag inte vågat fråga honom, inte ens tänka tanken att göra det. Han skulle bara sagt "bassedj-" och gett en föraktfull blick.

Så här långt efteråt går det inte att minnas alla de tankar, som rörde sig i min dödströtta hjärna under den 15 km långa vägen.

Vi travade på i mörker och tystnad. Fötter, knän och händer var domnade. Snöblötan gick igenom alla kläder in på bara kroppen. Eldöverfall skulle vi göra mot ett plogkompani, samt kanske artilleri. Strax innan den aktuella vägen gjorde vi halt, tjänst på skidor, såg över våra karbiner, grupperade tysta som andar. Ingen av oss hade förresten ork till prat. Folk, fordon, vita snödräkter, nära håll, eld! Ingen reaktion från fienden. De var dödströtta de med. Så återsamling till hästarna och marsch till någon undangömd stuga. Hästarna grävdes ner i snön, tält slogs upp och vila anbefalldes.

"Bassarna som spanade förut skall ha mat och sova inne" sa Petter. Mat var som regel konserver annars var det *vakum*, Petters benämning på den tidens lätta livsmedel. Vi öppnade en jätteburk med aladaub. Konservöppnaren hade ej nått ned i de lägre befattningarna vid den tiden. Med en morakniv eller kanske var det en bajonett modell kavalleri gick jag lös på emballaget. Rakt igenom handskar och allt slant kni-

ven, rakt in i handen. Jag blödde som en gris, men vad gjorde det. Vi åt som bara ett par uthungrade bassar kunde göra, och kände oändlig lycka för varje fet klump som gled genom halsen.

Ut kom en korpral, "Ni skall gå post!" "Korpral men "Petter" har, jag menar skvadronschefen har sagt". "Håll käft, vägrar du lyda order? Vem fan blöder?" "Det är jag — — — korpral!" "Det var bra, jag trodde det var hästen". Jag såg ner på fläcken i snön, handsken var alldeles blöt inifrån. Det hade vi inte märkt. "Här skall bli bandage", sa min kompis och tog upp världens lortigaste näsduk och så på med en strykkappa utanpå.

Tröttheten hade gått så långt, att vi nästan inte kände den längre. Den myckna feta maten, för min del i någon mån åderlåtningen gjorde oss upprymda, nästan berusade. Nog tusan kunde vi gå post det skulle vi nog visa. När Petter vaknade, skulle vi stå där, korpralen skulle få sitt, inte skulle vi säga något inte, bara stå där som två istappar och anmäla oss.

Djäklig kunde nog "Petter" vara, men aldrig skulle han lägga fingrarna emellan för en korpral som ändrat hans order. Sova inne men gå post — — — "tjv-kommiss!"

Skrap av skidor väckte oss ur berusningen. En rapportkarl till skvadronschefen. Där bor han . . . Äsch! Vill du inte visa mig? Jag gick in, väckte försiktigt den höge, som fräste som när man spottar på en glödhet sten.

"Nä nu . . . Marschfärdiga!"

Jag hör ofta nuförtiden soldater som säger att de får ont i magen eller inte tycker om viss mat o s v. Allt skall vara så välordnat med mat och sömn enligt konstens regler. Mycket i utbildningen är nu effektivt. Större övningar är dock även de som schemaordnade kurser.

Vi övar för att klara spaning och strid. Hur mycket tappar vi av att befäl och soldater får uppleva så lite av det helt oväntade, av "att allt vänds upp och ner", så lite av det absoluta, så lite av prov intill det ofattbara? Blir vi hårdförda nog?.

DIREKTÖR SCHÖN

Intendenten vid Sveriges Radio TV, den kände kommentatorn i hästsportsammanhang, tidigare aktive officeren vid Kungl Livregementets husarer, Anders Gernandt, berättar ett minne.

Det var sömmaren 1942, en söndag i juli så varm som det bara kan vara i Skövde. Lördagskvällen hade dag-officeren, som var jag, tillbringat i goda vänners lag på officersmässen. Efter söndagsmorgonens sedvanliga visitationer, och någon timmes ridning och diverse småsyslor var det dags att gå på mässen och läsa dagstidningarna i sin ensamhet. Värmen var som sagt tryckande och jag tyckte det blev lite varmt i bigeschen, knäppte upp den halvvägs och måtte ha slumrat till i stolen.

Efter en stund ringde det. Nej, ingen telefonsignal, så jag satt lugnt kvar. Det kunde inte gärna vara på dörren heller, tänkte jag, därför att där ringer aldrig någon på dörren. Men det ringde en gång till och med bigeschen fortfarande oknäppt gick jag och öppnade dörren, inte riktigt klarvaken. Där utanför stod en karbinbeväpnad livhusar och två civila herrar, den ene i kortärmad fritidsskjorta och den andre i en lätt sommarkostym. Den sistnämnde tyckte jag mig ha sett förut, men kunde inte placera honom och tänkte för mig själv, att han nog tillhörde kamratföreningen. Så jag sa till posten: "Dom här tar jag hand om." Och till de besökande sa jag: "Var så god och stig in" allt under det jag knäppte bigeschen. Den, som jag trodde mig ha sett förut, presenterade sig som — tyckte jag — Schön och före namnet med en titel som jag uppfattade som direktör. Vad var då naturligare än att jag sa: "Välkommen hit, direktör Schön, jag heter Gernandt, och vad kan jag stå till tjänst med?" — "Jo, jag vill titta på några av mässens vackra tavlor." — "Det skall väl kunna gå för sig," sa jag och knäppte översta hyskan på bigeschen. — "Vi börjar väl i matsalen, där förresten kungen hänger, men det är förstäss en kopia så det är inget särskilt märkvärdigt med den. Fast han är ju vår regementschef, för, som direktör Schön kanske vet, är vår riktige chef bara sekundchef." — "Jo, jag vet", svarade han och såg lite finurligt på mig.

Nu hör ju till saken att under Kung Gustaf hänger ett mindre porträtt av prins Eugen, regementets dåvarande hedersöverste. Och när han såg detta utbrast han: "Nej, det var en verkligt hedersam plats som ni hängt mitt porträtt på, alldeles under min bror, det uppskattar jag mycket." Och så tittade han på mig med en glimt i ögat.

Jag hade velat sjunka ner under jorden och för några ögonblick stod världen alldeles stilla för mig och jag försökte fundera ut vad jag skulle tilltala den höge gästen med, som jag förut sagt direktör Schön till vid

minst två tillfällen. Först tänkte jag Eders majestät, men slog det ut hågen och fick fram: "Det gläder oss mycket, Ers kunglig höghet", med skarpa betoningar på kunglig och höghet så att prinsen skulle bibringas uppfattningen att ha hört fel på direktör Schön och det kungliga tilltalsordet! Det var naturligtvis långsökt, men det bästa jag just då kunde komma fram till.

Näväl, husesynen fortsatte och jag gjorde allt vad som stod i min makt för att vara artig och förekommande och försökte då och då att skjuta in ett "Ers kungliga höghet."

Så småningom kom vi tillbaka till hallen, och då sa jag att det inte var någonting mer att visa och boc-kade mig ett flertal gånger. — "Jo, men där inne då," sa prinsen och pekade in mot telefonhytten, "är där inga tavlor?"

I det ögonblicket ville jag låtsas påskina att jag var väl bevandrad i mässens tavelamlingar, vilket jag dock inte var, och sa, allt medan jag följde prinsen in i tamburen: "Här hänger bara tavlor av mindre intresse och är inte särskilt värdefulla."

Då gick prinsen fram till en tavla med en liten silverplåt, tittade noga och utbrast: "Ja, men den här tavlan har jag skänkt till mässen!" Och mycket riktigt stod det på silverplåten: Gåva av prins Eugen.

Jag har ingen aning om hur jag slingrade mig ur den fadäsen — det var för övrigt en svår uppgift!

Prinsen tackade emellertid för, som han uttryckte det, det trevliga besöket, men jag undrar än idag om han egentligen riktigt menade vad han sa.

Dagen därpå anmälde jag till sekundchefen: "Fänrik Gernandt anhåller att få anmäla att en direktör Schön besökte mässen igår." Överste Wrede: "Vem f-n är direktör Schön?" "Jo, det skall jag tala om för Översten att det är prins Eugen," sa jag och berättade historien för honom.

Överste Wrede tyckte historien var lite pinsam, även om han hade svårt att vara allvarlig, tog reda på att prinsen bodde i Falköping och åkte omedelbart dit för att eventuellt översläta mina fadäser, men prinsen låtsades ingenting om utan sade verkligen att det hade varit ett trevligt besök.

Av en kollega på K1, som varit vakthavande officer på Drottningholm påföljande jul, hörde jag att prins Eugen berättade historien för kungen och alla där närvarande och att det sällan skrattats så gott på Drottningholms slott som då.

Möte med trosskusken

”Operation Tross”, är en ständigt återkommande övning mellan Kungl Göta trängregemente (T2) och K 3.

Övningen är förlagd till Hökensås. K 3 representeras av de motoriserade spanarna.

Spaningsskvadronen uppträdde plutonsvis under praktiskt taget hela övningen. Vi bedrev fast spaning och hade störande verksamhet som huvuduppgifter. Den fasta spaningen under övningen gick bra. Eftersom vi befann os si januari månad med både snö och kyla, hade vi att uppräda som vintersoldater och att ordna fast spaning under besvärligare former.

Under den här förbandsövningen kom jag att tillhöra restlagret av korpraler från plutonschefsskolans alltså sådana som inte fick chefsposter på plutonerna. Vi bildade ”PCS-Commandos” en självständig styrka för speciella uppdrag. ”PCS-Commandos” var under övningen anslutna till pvplutonen, vilken leddes av de bägge fältherrarna, kadettsergeanterna Forsberg och Tannerheim. Första dygnet bedrev vi fast spaning mot ett viktigt vägskäl. Alldeles i närheten var ett trosskompani förlagt. Det kunde inte medföra annat än fylliga rapporter till plutonsbasen. Allt enligt ”fem S”. Men att bara ligga och spana mot trosskuskarna på avstånd var inte tillräckligt för oss. Vår handlingslusta förde oss över vägen. Då trosskuskarna tycktes ha skygglappar och hörselskydd, var det inga problem att komma emellan posterna. Personalen gick omkring och lyste upp området ordentligt åt oss med sina ficklampor. Under vårt besök råkade vi få med oss några fordonsskyltar som krigsbyte. Det bör nämnas att dessa skyltar sändes tillbaka till ägarna efter övningens slut. På natten blev vi avlösta av en grupp från pvplutonen. De berättade att två man från fiendestyrkan varit framme och brutit gränis från den gran de låg under utan att upptäcka dem.

Påföljande dag gjorde pvplutonen och PCS-Commandos några eldöverfall mot en fientlig marschkolonn. Eldöverfallen var helt formella. T 2-arna beställde inte bara tid och plats för eldöverfallet utan angav exakt hur vi fick överfalla dem. På det viset blev det inte den ”lustiga dans” vi först hade hoppats på. Tredje dygnet blev det händelserikaste och roligaste. Morgonen började med att vi bröt vår bas och därefter startade pvplutonen och vi färden till den nya basen.

Sorgligt nog blev PCS-Commandos skilda från plutonen under förflyttningen, när vi gick som förpatrull. Anledningen till detta var att plutonen tog en annan väg än vi gjorde, vilket senare skyldes på vädret. När vi sent omsider återfann vår pluton, stod den fastkörd i den höga snön på en åker någonstans i Västergötland. Vid middagstid var plutonen framgrävd och fast spaning upprättades i en ladugård som var mycket kall inuti, därför att dess normala innehåll var bortrationaliserat. Vi behövde halm. Problemet löstes genom ett besök hos fiendesidans trossupplag.

På kvällen besökte vi en motorreparationsverkstad som fienden hade upprättat i vår närhet. Under första besöket kunde vi ganska lugnt promenera omkring i

Militärbefälhavaren stiftar bekantskap med spaningsskvadronen.

förläggningen och titta närmare på fordon och materiel. Efter en halvtimmas vistelse där begrep man att vår närvaro inte var helt legal. Detta medförde larm. Vi slängde oss omedelbart ned i snön och undgick på så sätt upptäckt. Ändå hade kompanichefen ordergivning två meter från den plats vi låg och tryckte. Fram för kortare ordergivning!! Det andra besöket vi gjorde på platsen fick närmast posterna vid huvudinfarten känning av. Ett kort men intensivt eldöverfall serverades dem.

Under tillbakaryckningen tog vi en fientlig livsmedelstransport tillfånga. Att bilpersonalen var uppskrämd över vårt tilltag är inte att förvåna sig över, då den tidigare hade kört in i en fordonsfälla som en grupp från pvplutonen arrangerat. Pvgruppen gjorde dessutom övningens bästa kap genom att snappa en T 2-löjtnant som kom åkande. I hans bil fanns fiendens iritade brigadkarta. Kartan gick direkt upp till skvadronsstaben, där man tackade så mycket för presenten.

Den sista natten fick vi sova och fick sedan frukost ur skvadronstrossens grytor på morgonen.

Korp Bergman
PCS Livskv

IDROTTE

Idrottsavdelningen ligger hårt i selen. Olika former av idrotts- och tävlingsverksamhet följer slag i slag. Det krävs förutseende planläggning och ingående organisationsarbete för att få ut så mycket som möjligt av den tid som är anslagen till idrottsverksamhet. Jämfört med för tio år sedan är den tiden nu avsevärt mindre. Kraftsamling till främst orientering har gjort att tävlingsverksamheten i lagidrotterna har måst krympas. Numera förekommer inte garnisonsmästerskap i tex fotboll och handboll. Idrottsutbytet mellan förband i de typiska lagidrotterna borde återinföras i någon form. Det stärker förbandsandan.

Under det gångna vinterhalvåret har vi haft god snötillgång och många tillfällen till skidåkning. Huvuddelen av årets åldersklass har genomfört ett femmilslopp på skidor, på varierande tid från fem och en halv till tio timmar. Regementsmästerskap i skidåkning 10 och 15 km har genomförts. Blöt nysnö under 10-kilometerstävlingen gav vallningsbekymmer som också avspeglar sig i resultaten. Vpl 171 Andersson i seniorklassen nådde bästa tiden 46,41. I juniorklassen segrade vpl 895 Sandström med tiden 47,23 och i yngre oldboysklassen vann rustmästare Låth efter att ha kämpat med skidorna i 54 minuter och 47 sekunder. Bland de allra äldsta farbröderna vann ryttmästare Grönlund en klar seger med tiden 56,4.

En månad senare, i slutet av februari kördes RegM 15 km. Fint före och i övrigt idealiska förhållanden gav fina tider. Följande segrare korades:

Vpl 601 Darnell i juniorklassen	Tid: 55,03
Vpl 829 Sundberg i seniorklassen	Tid: 55,04
Rustmästare Låth (åter igen) i yngre oldboysklassen	Tid: 1,02,37
Rustmästare Nilsson i äldre oldboysklassen	Tid: 58,22
Rustmästare Smedberg i veteranklassen gjorde en stark insats och segrade med tiden 1,20,00. Heder åt en sådan man!	

Handbollscup i P 4 gymnastiksal förde fram de bägge "militärpolis-skvadronerna" till final. 5. skvadron gick segrande ur striden med minsta möjliga marginal. Två orienteringar, en natt och en dag, skall genomföras innan tävlingsåret slutsummering görs.

DU, har du tänkt på en sak?

I så fall vill jag gärna att Du kommer till mig så att vi får tala igenom den.

Här hade jag tänkt att räkna upp alla fördelar med militäryrket, men redaktören förklarade att så mycket spaltutrymme kunde han inte ställa till förfogande.

Rekryteringsofficern

SKYTTE – en stimulerande fritidssysselsättning

Skyttet tillhör de stora folkrörelserna. Genom ursprunglig förankring till försvaret har de militära skytteföreningarna haft en viktig uppgift i att ge grundläggande kunskaper i skjutning och att vidmakthålla skjutskickligheten hos all personal. Många har fått sitt skytteintresse väckt under värnpliktstjänstgöringen. Skyttet har sedan blivit en hobby. Skyttet passar alla åldrar. En god skytt måste ha god kondition. Skyttet bidrar därför till att människor håller igång och utvecklar sin fysiska spänst.

K 3 Skytteförening innehåller militära och civila skyttar. Vi vänder oss här till all regementets personal och hälsar Er välkomna att delta i föreningens skytteverksamhet. Det är en god sed att alla befäl är medlemmar i föreningen, oavsett de är aktiva skyttar eller ej. Medlemskortet kostar endast fem kronor och kan inhandlas hos kassören. För värnpliktiga är avgiften bara en krona. Den betalas lämpligast när det är avlöning på skvadron.

Ordförande i skytteföreningen är sekundchefen, kassör är förvaltare Gunnar Karlsson på utbavd och sekreterare förvaltare Göte Arvebring vid Fostaben.

De som inte har egna vapen kan få låna av föreningen. Invid vaktlokalen finns ett utrymme, där vi får förvara såväl egna som föreningens vapen. Ammunition kan också tillhandahållas.

Föreningen håller på med tränings- och tävlingskytte på gevär, kpist och pistol. Skjutledare och materielförvaltare är just nu för gevär och kpist rustmästare Bertil Rångemyr Milostaben, och för pistol fanjunkare Börje Älvebrand K 3.

Om allt går i lås som tänkt är kommer regementet i vinter att ordna för luftgevärsskytte.

Vårt tränings- och tävlingsprogram anslås på anslagstavlan innanför vaken och på varje skvdaron. Vi ordnar gärna särskilda instruktionskvällar på skjutbanan. I augusti brukar vi te ha ett antal för nykomlingar.

Alla upplysningar lämnas av sekreteraren eller resp skjutledare. Det kan vara svårt att komma sig för. I sommar kommer vi att lämna särskild information till nya åldersklassen. Dessutom fråga på skvadron själv, om Du är osäker på hur det går till att komma med.

För Dig som lämnar regementet efter avslutad tjänstgöring rekommenderar vi att omedelbart ta kontakt med hemortens skytteförening. Vi hälsar dig på förhand välkommen bland landets över 200 000 aktiva skyttar.

Abg

Hur slippa förargliga bommar med kpist

Jo — genom
att alltid ha låsringen åtdragen
att alltid ha samma underlag för magasinet
att alltid hålla lika hårt i vapnet
att alltid ha remmen ordnad på samma sätt
att inte luta vapnet
att alltid ha ögat på samma avstånd från riktmedlen.

Abg

Ebersteintävlingen 1969 — en tankeställare

På våren 1918 mottogs genom kungligt brev en donation av den svenske affärsmannen i London, John Eberstein. Han ställde femtiotusen kronor till förfogande för skidutbildningen inom armén.

Stadgarna utformades så att landet indelades i tre grupper från norr till söder. Vi hör till den södra gruppen. Tävlingen går med en grupp varje år. Vart fjärde år är dock tävlingsfritt så att fonden kan fyllas på. Vi tävlar alltså nästa gång 1973.

Huvudtävlingen är en spår- och orienteringslöpning om 25 km, av vilka orienteringen utgör 1/3. Under första delen av spårlöpningen och efterföljande orientering skall laget vara samlat. Extratävlingen, som åkes enskilt nästa dag, omfattar spårlöpning 10 km i kuperad terräng. Utrustning vid huvudtävlingen är uniform, stridssele med ryggpackning och vapen. Extratävlingen åks i uniform med livrem. Laget skall bestå av en officer, en underofficer och ett underbefäl. Man får bara delta i tävlingen en gång i sitt liv.

Gruppen syd- och västsverige har tävlat 14 gånger. K 3 har vunnit 4 gånger, senast 1966, och leder därmed statistiken. I år höll vi inte måttet. Så här gick det:

Huvudtävlingen: Segrare A 3 Kristianstad 2,39,03; på elfte plats av tretton lag K 3 Skövde (löjtnant Bjerkhagen, sergeant Munther och överfurir Wester) 3,06,4.

Extratävlingen: Segrare furir Maurin I 61 Växjö 42,24; femma sergeant K Å Munther K 3 44,28; femtonde löjtnant Ch. Bjerkhagen 46,50; trettioandra överfurir K Å Wester 54,27.

Så här säger chefen I 5 överste Sture Fornwall —

värd för tävlingen — om prestationerna: ”Temperaturen har båda dagarna varit 20—25 minusgrader. Deltagarna har visat mycket god skidkunnighet och har på ett föredömligt sätt bemästrat kylan och i övrigt uppträtt på ett trevligt och sportigt sätt”.

Trots detta ger resultatet anledning till följande funderingar. Av våra deltagare var det bara sergeant Munther som, efter fyra veckors hårdträning i Storlien, genom en hedersam femteplacering i extratävlingen visade sig vara tillräckligt förberedd. Årets svenska mästarinna Barbro Tano från Kiruna vann sitt tecken på samma bana en vecka senare, visserligen i betydligt mildare väder men ändå, på fem minuter bättre tid. Utvecklingen inom den militära idrotten synes med stormsteg närma sig vad som civilt redan är ett faktum. Det är nu få segrar som vinnas utan specialinriktning på en viss tävling. Det räcker inte längre att välja en gren och ställa upp.

För K 3, som är ett litet förband, gäller nog att vi för varje år i förväg noggrannt måste välja i den djungel av militära tävlingar och *satsa på några få* — om vi vill behålla en god resultatstandard.

En av de tävlingar som bör vara med på 1973 års lista är Ebersteinsska priset. Den mäter tankeskärpa, uthållighet och kraft. Man möter många problem. För att laget skall vara ett lag måste alla kunna varandra. Det måste finnas en självklar chef som ”tagit” problemen under en långtränings vedermödor. Dessa saker skall vi ju varje år lära ut till våra spaningspatruller.

För att 1973 nå toppen igen är det dags att redan nu se sig om efter vilka som kan åka då.

Christer Bjerkhagen

Avsked från aktiv tjänst

Ryttmästare Gösta Streiffert blev fänrik 1941 vid K 2. 1942 tjänstgjorde han vid Finska armén. Han utnämndes till löjtnant 1945 och till ryttmästare 1949.

Under flera år tjänstgjorde han som mobiliseringsofficer vid K 3. Sedan 1955 har han, med undantag av korta intervaller, tjänstgjort vid FN och Röda korset i Korea, Kongo och på Cypern. För närvarande är han Röda korsets delegat i Viet-nam.

Ryttmästare Jan Widegren blev fänrik vid K 4 1942, utnämndes till löjtnant 1944 och till ryttmästare 1951.

Han tjänstgjorde 1951—1954 vid Etiopiska armén och blev vid hemkomsten placerad vid den kavallerikontingent, som då sorterade under I 15. Under denna tid var han 1956—1957 ute som FN-observatör i Kashmir. 1961 placerades Widegren på K 3, först som skvchef och de sista fyra åren på utbildningsavd. Under K 3-tiden tjänstgjorde han 7 månader 1965 som kompchef vid FN-bat i Gaza.

Fanjunkare Tore Jönsson anställdes vid K 3 1936, utnämndes till sergeant 1946 och till fanjunkare 1957.

Åren 1952—1957 tjänstgjorde han vid Herrevadsklosters remontdepå och därpå under fyra år vid InfSS i Rosersberg. 1961 placerades han som plutonchef i MP-tjänst vid K 3 fram till hösten 1965, då han blev expeditionsföreståndare vid stabsexp.

Fanjunkare Herbert Pettersson anställdes vid K 3 1931, där han efter genomgångna ubefskolor befordrades till furir. Han tog avsked 1944 och inträdde då i K 3 reserv, i samband därmed förordnades han till sergeant i kavalleriets reserv. Fanjunkare i denna reserv blev han 1950.

Sedan 1948 har Herbert Pettersson ständigt tjänstgjort vid K 3. De första åren var han skvadje vid dåvarande 4. skv. Sedan 1957 har han varit väbel och förestått servicekassan.

”En livhusar minns och reflekterar”

Det är en ren fröjd att njuta av författarens sirliga piktur i det långa brev som kommit oss tillhanda. Skada att det inte kunnat återges i faksimiltryck.

En dag med hästjägare

En kall vinterdag i december 1952, alltså 40 år efter min avslutade tjänst här vid regementet, var vi på en veckoslutkurs här i Skövde anordnad av Skaraborgs läns Befälsutbildningsförbund. Jag tillhörde Tibroavdelningen.

På lördagskvällen fick vi veta att vi på söndagen skulle vara vid det förband vi tillhört vid vår militärtjänst. Jag blev utrustad och placerad på en hästjägaretropp på 3:je skvadron. Häst fick jag välja själv. Lotten föll på en 5-årig kraftig fuxig vallack. Chef för troppen blev ryttmästare Nelson; honom kände jag mycket väl som chefsinstruktör i hemvärnet. Ryttmästarens son, en pigg krabat, var med och red i övningen. Vi blev utrustade med Ra 130.

På lördagskvällen sa en livhusar till mig: ”Du som varit förolyckad 13 gånger och får stödja dig på en käpp kan inte vara med i den svåra övningen i morgon, du kommer inte att klara dig”.

Jag svarade honom att han hade rätt. Jag hade många gånger varit förolyckad och fått leva bakom horisonten, men jag hade tålt smällarna, och att sämre kunde jag aldrig bli än att jag kunde rida på en häst.

Jag talade om för honom att jag inte ville vara sämre än den hemvärnsman som kom till fältskjutningen med gipsad fot och stödde sig på en krycka och sköt ett vackert resultat.

Vid söndagens övning, som varade i fyra timmar, skulle vi från trakten av Segerstorp göra framryckning och sätta oss i besittning av ett motståndsnäste vid Kråkberget. Väglaget var det sämsta tänkbara, det var mycket halt. Vid ett tillfälle red vi över en bäck, hästarna gick i till buken i det iskalla vattnet.

Under ritten skulle jag styra min häst men det fick jag ta avstånd ifrån. Han ville själv bestämma sin väg bland stenar, stubbar och träd. Vi red hela tiden under övningen genom terrängen.

På lämpligt avstånd från nästet gjorde vi tyst avsittning och utsåg hästhållare. När sedan utspaningen av nästet var klar, var stormningen snart undanstökad. Jag kom in som nr 2 och knep nästets pansarbrytande vapen.

Vid denna övning fick jag se att anfallsandan var likadan som förr. Under stormningen hörde jag inte ett enda kommandoord, där fanns inga gluggar.

Våra befäl har alltid gett svängrum för den enskilde, så var det även denna gång. Detta höjer initiativet och handlingskraften, den menige får liksom ”mer att säga till om”.

Efter övningen fick vi middag i husarernas matsal.

Där upplystes det att husmodern var ridkunnig. Hon kunde om så fordrades följa med. Som tack för den goda maten fick hon och hennes medhjälpare blommor.

Efter middagen blev det bussresa till Hene skjutfält, där skulle kastas skarpa handgranater. En del medlemmar hade förhinder, men jag följde med. Jag var sist att kasta, det var nermörkt, när jag före kastet drog i utlösaren sprutade det eld. Det blev en fullträff.

Min kommentar efter denna övning är att, om vi inte haft hästarna, hur hade vi då kommit fram i det usla väglaget? Jo våra armar, ben och lungor hade fått arbeta, vi hade fått krypa och klättra.

För att komma över bäcken hade vi då fått ta en omväg. En officer vid regementet har sagt: ”Det är likadant med husarerna som med fallskärmsjägarna. Man är framme med krafterna i behåll, när valsen skall börja”.

Till sist något om *Hästen*, han som i alla tider varit en glädjekälla och en inspiration. Han kan vara utan foder en hel dag eller mera och fungera bra ändå. Han kan med ryttare och full fältutrustning göra dagsmarscher på upp till 10 mil.

Tyst och stilla kan han ta sig fram i all sorts terräng, om han får den hjälp som fordras; i vinterns halka skärpt beslag, om sommaren i oländig mossmark med klövjeskor, bara han får vänja sig vid dem. Då för han sina ben i en båge utåt. Varför togs han bort, vem tar på sig det?

Vid ett annat tillfälle deltog jag med Tibroavdelningen i en övning på Kråks skjutfält. Där skulle avlossas projektiler med raketgevär. Före skottet frågade jag instruktören om han själv avlossat skott med detta vapen. Han svarade att när han avlade prov för att bli uttagen till fallskärmsjägare avlossade han 6 skott i följd.

Med proppar i öronen och med plastskydd för ansiktet avlossade jag skottet. Jag höll lågt, det tog lågt, det var ett precisionsvapen. Efter skottet sa instruktören, han var en livhusar, att jag var nog en av de få hemvärnsmän, som avlossat skott med detta fruktansvärda vapen.

För ritten vid husarerna och raketskott och 10-årigt medlemskap i Befälsförbundet erhöll jag ”Hedersjetong i Guld”.

*Frans Emil Hägg
Livhusar på penisonärshemmet i Vårsås*

1952 var författaren 62 år gammal. 1969 fyller han 79 år. (Red anm.)

IN MEMORIAM

Under sina bemödanden, att snarast möjligt bibringa en skadad ryttarinna hjälp, avled fanjunkare *Sture Nilsson* hastigt den 12 november. Trots vetskapen om riskerna vid överansträngning tvekade han inte att sätta sig själv i andra rummet för att bispringa en nödställd.

Från 1914 till 1928 tillhörde *Sture Nilsson* Smålands husarregemente, men överfördes vid detta förbands indragning till Livregementets husarer, varifrån han efter en synnerligen meriterande tjänstgöring avgick med pension 1944.

*Sture Nilsson*s stora livsintresse var ridningen. Personligen en verkligt framstående ryttare med både känslig och kraftfull inverkan, samt dessutom en osedvanlig duktig ridinstruktör, bidrog han verksamt till att föra fram Göteborgs Ridhus till en av Sveriges bästa ridinstitutioner. Kamratföreningen sörjer i honom en karlakt och god kamrat.

Löjtnanten i armén *Nils Svensson* avled den 27 december.

1911 inträdde han i tjänst vid Skånska husarregementet. I samband med den stora regementsdöden på 20-talet transporterades *Svensson* först till Smålands-husarerna och sedan till Livregementets husarer. Han erhöll avsked 1942. Åren 1954—1956 tjänstgjorde han

som hemvärnsuoff vid Göteborgs fo. För sin militära tjänstgöring erhöll han de amplaste vitsord. *Nils Svensson* var dessutom en mångsidig och framgångsrik idrottsman med skytte och ridning som dominerande huvudintressen.

*Svensson*s förmåga i både fält- och dressyrledning var av högsta klass, och han anlätades därför också av många ryttare i Göteborg, dit han flyttade efter avskedet. Vi äldre, som hade förmånen att känna *Nils Svensson*, bevara honom i varmt och tacksamt minne.

Kamratföreningens leder *glesna*, en av dess äldsta medlemmar, köpman *Sam Hessel*, avled den 4 mars. Född och uppvuxen i Skövde kom han tidigt i kontakt med K 3, där han fullgjorde sin värnplikt och befordrades till vpl korpral. Alltsedan dess omfattade han vårt regemente med varmt intresse. Han tillhörde kamratföreningens styrelse från dess grundande och blev en av dess aktivaste medlemmar.

*Sam Hessel*s stora kapacitet räckte också till för ridporten. När Skövde Ryttarförening bildades 1949, blev han föreningens förste ordförande och några år senare även styrelseledamot i Skövde Fältrittklubb. Genom sina vidsträckt kontakt och sin utomordentliga samarbetsförmåga kom hans insatser till ridportens fromma att bli av bestående värde.

G S-dt

Vpl Livhusarer!

Då Ni nu avslutat Eder första värnpliktstjänstgöring vid Kungl Livregementets husarer vill Livhusarernas Kamratförening i Garnisonsorten inbjuda Dig till medlemskap i föreningen.

Föreningens huvudsyfte är att ge sina medlemmar större möjligheter att även efter slutad tjänst vid K 3 hålla en viss kontakt med sina vplkamrater och förbandet.

Föreningen avhåller därför årligen sammankomster och kamratträffar av olika slag, i regel förlagt till K 3.

Den 4 december varje år hålles som regel årssammanträde varvid medlemmarna inbjudes deltaga i lunch och övriga arrangemang som traditionsenligt är förlagt till K 3.

Årsavgiften är fastställd till 10:- kr. Beloppet insättes å postgiro 97259 enligt nedanstående adress. Var vänlig och angiv namn och adress å talongen. Skriv tydligt. Texta gärna.

För detta belopp erhåller Ni även föreningens tidning "Livhusaren" som utkommer två gånger årligen.

Föreningen har en kamratnål, som bör bäras av alla livhusarer som är medlemmar i föreningen. Den kostar 5:- och kan erhållas genom att Ni insätter nämnda belopp å postgiro nr 97259. Adress: Livhusarernas Kamratförening i Garnisonsorten c/o M Hjalmarsson, Skaraborgsgatan 13 A 54100 Skövde.

Vi hälsar dig hjärtligt välkommen som medlem i kamratföreningen.

Styrelsen

Med denna tidning medföljer inbetalningskort å medlemsavgift för år 1969. Styrelsen är tacksam om medlemmarna så snart som möjlig inbetalar medlemsavgiften.

Priset å tidningen har i år höjts med en krona vilket innebär att föreningens ekonomi blir hårt ansträngd. Årssammanträdet i december 1968 beslöt dock att bibehålla årsavgiften med tio kronor pr medlem och år. Ett gott tillskott till föreningskassan blev det dock av ett lotteri som var anordnat i slutet av förra året. Styrelsen vill i samband härmed till förste polisassistent E Björk framföra ett tack för gott arbete med detta arrangemang.

Slutligen vill styrelsen framföra sitt beklagande över att kallelse till årssammanträdet i december 1968 icke kom medlemmarna tillhanda.

Styrelsen hade nämligen beslutat att medlemmarna skulle kallas till årssammanträdet genom tidningen "Livhusaren" som utgavs i slutet av november 1968.

På grund av ett tekniskt missöde vid tryckningen kom aldrig kallelsen in i tidningen.

Vi hoppas att denna malör icke kommer att upprepas. Trots detta och tack vare att programmet för 4 decemberfirandet var infört i tidningen kunde ordförande vid öppnandet av årssammanträdet hälsa c:a 35 livhusarer välkomna.

Till sist vill styrelsen uppmana sina medlemmar att snarast inbetala årsavgiften samt hjälpa till att skaffa nya medlemmar. Vi tackar på förhand.

M Hjalmarsson
Skr/Kassör

Resultatmätning – Provkatalog

Slutprodukten av utbildningen inom armén är de färdigutbildade krigsförbanden. De kunskaper och färdigheter, som förbanden har efter genomförd utbildning.

Effektivitets- och lönsamhetsbedömningar av arméns förbandsproduktion kommer att underlättas i det nya ekonomiska ledningssystem, som är under uppbyggnad. Där kommer kostnaderna att redovisas så, att de kan hänföras till olika prestationsområden. Ett av dessa är utbildning av krigsförband.

För att effektiviteten skall kunna bedömas måste även uppföljningen av utbildningsresultaten förbättras. Detta skall bli ske genom systematisering av provverksamheten — Under särskilda provveckor var-

je skede genomför man prov enl en särskild för varje truppslag gällande provkatalog).

Prestationerna är svåra att mäta. Detta beror dels på svårigheterna att finna lämpliga och utslagsgivande mätmetoder, dels på svårigheterna att välja lämpliga utslagsgivande prov. Många gånger måste bedömning i stället för mätning ske.

Under vintern har ett omfattande arbete med uppgörande av provkatalog för K 3 utförts under ledning av fj B Älvebrand. Inneliggande åldersklass kommer under slutmånaden att genomföra vissa av proven. Nästa åldersklass får genomgå proven i full omfattning.

Magnus Fornell

Redaktionskommittén för Livhusaren

Postgiro 61 09 17

Redaktör och ansvarig utgivare	Ryttmästare B Sandahl, K 3, Skövde	0500/105 60
Biträdande redaktör	Löjtnant L Cederberg, K 3, Skövde	0500/105 60
Kassör	Fanjunkare E Pettersson, K 3, Skövde	0500/105 60
Distributionschef	Fanjunkare G Lundh, Torgilsgatan 7 A, Skövde	0500/130 84
Revisorer med suppleanter	Se överstyrelsen	

Meddelande från redaktionen

LIVHUSAREN utkommer med två nummer årligen, omkr 1/5 och 1/12.

Pris per nummer: 3 kronor.

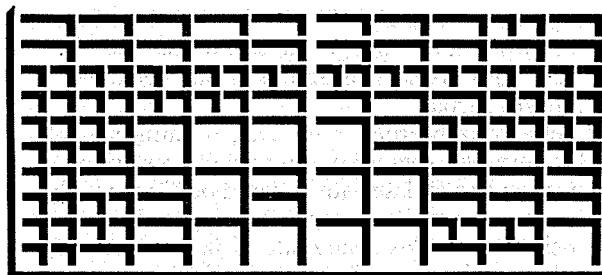
Prenumeration för 1969 sker enklast genom insättande av 6 kronor på postgiro 61 09 17.

Adressförändringar bör skriftligen insändas till redaktionen och respektive lokalavdelning.

Tryckeriet med ännu större tekniska resurser och kapacitet

tack vare nyinstallerad offset- och reproduktionsavdelning

strokirks bokindustri ab

MARIESJÖ • SKÖVDE • TELEFON 103 08

Redan den 1 januari 1967 fyllde bankens notariatavdelning 50 år. Det betyder över 50 års erfarenhet av notariatuppdrag.

Bankens välutbildade och erfarna personal med bl.a. jurister och skatteexperter står till Er tjänst.

Hämta gärna vår broschyr "Lyft över Era bekymmer på oss" som berättar om just notariattjänster hos oss.

Anlita länets bank

SKARABORGSBANKEN

för tjänster som kräver experter